

N:o 46.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 17 Maj 1871.
" " " " Andra Kammaren den 17 " "

*Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående regleringen af utgif-
terna under Riks-statens Femte Hufvudtitel.*

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 14 och Memorial N:o 65).

S. A. K.

Uti den nådiga Propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har vid *Femte Hufvudtiteln* Eders Kongl. Maj:t, med hänvisande till ett den nådiga Propositionen bilagdt statsråds-protokoll öfver sjöförsvars-ärenden den 9 sistlidne Januari, fäst at Riksdagens uppmärksamhet å angelägenheten af de i Departements-chefens deri intagna yttrande angifna åtgärder till förenkling i förvaltningen och redogörelsen vid sjövapnets stationer. De ifrågasatta förändringarne, hvilka afsågo att sammanföra de å varfven spridda verkstäderna och embetslokalerna samt förändra sättet för utgörande af handräcknings-, arbets- och bevakningstjensten å stationerna, hade beräknats kunna, utan särskildt anslag, med iakttagande af sträng sparsamhet, genomföras under loppet af några år, derest besparade tillgångar å hufvudtitelns anslag ställdes till Eders Kongl. Maj:ts förfogande, att, i mån af behof, för ändamålet användas. Med afseende härå hade förändrade bestämmelser i fråga om en del af anslagen och besparingarnes användande funnits vara erforderliga i enlighet med hvad de i den nådiga Propositionen gjorda, här nedan omförmälda förslag utvisade.

Då Riksdagen nu går att meddela sina beslut i afseende på de under förevarande hufvudtitel ifrågasatta förändringar, har Riksdagen ansett sig böra följa den uppställning, som i den nådiga Propositionen finnas iakttagen.

Kansli-expeditionen.

1:o. Härvid har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att *Expeditions- och Protokollssekreterare-tjänsterna*, vid nuvarande innehafvarnes afgang, måtte förnas och bestridas af en Expeditions-sekreterare med lön af 5,000 R:dr; och då en förening af de ifrågavarande tjänsterna, genom hvilken åtgärd Kansli-expeditionens anslag kommer att minskas med 3,000 R:dr, af Eders Kongl. Maj:t funnits möjlig och ändamålsenlig, har Eder Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning blifvit af Riksdagen bifallen.

2:o. För den vid expeditionen anställde *vaktmästare* har Eders Kongl. Maj:t äskat löneförhöjning med 100 R:dr; men då den nu för denne vaktmästare uppförda aflöning synts Riksdagen fullt tillräcklig, har den begärda löneförhöjningen icke blifvit af Riksdagen beviljad.

Kommando-expeditionen.

3:o. Jemväl för *vaktmästaren* vid denna expedition har Eders Kongl. Maj:t äskat löneförhöjning med 100 R:dr; men af enahanda skäl, som i näst föregående punkt är åberopadt, har äfven denna löneförhöjning icke blifvit af Riksdagen beviljad.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

(*Kansli-expeditionen och Förvaltningen af sjö-ärendena*).

4:o. Enär det synts lämpligt att expensanslagen till Departementets båda expeditioner blefvo under samma titel upptagna, har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för Kommando expeditionen, hvilket i Riks-staten för 1871 är sammanfördt med enahanda anslag för Förvaltningen af sjö-ärendena i en gemensam summa af 5,000 R:dr, måtte sammanföras med expensanslaget till Kansli-expeditionen och följaktligen 1,000 R:dr dit öfverflyttas från Förvaltningens af sjö-ärendena expensmedel, hvarigenom anslaget till de båda expeditionerna skulle, under benämning *skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för departementets kansli- och kommando-expeditioner*, uppföras till ett med 1,000 R:dr förhöjdt belopp, och hela anslaget erhålla natur af förslagsanslag, såsom förhållandet nu är med anslaget till Kansli-expeditionen, samt till *skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för Förvaltningen af sjö-ärendena* uppföras ett nedsatt belopp af 4,000 R:dr.

Hvad Eders Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit har Riksdagen bifallit.

Förvaltningen af sjö-ärendena.

5:o. Uti särskild den 26 sistlidne Januari till Riksdagen aflåten nådig Proposition har Eders Kongl. Maj:t framlagt förslag till ombildning af Förvaltningen af sjö-ärendena.

Utaf denna nådiga Proposition har Riksdagen inhemtat, att sedan Eders Kongl. Maj:t i nådigt Bref den 30 Oktober 1866 uppdragit åt komiterade att, efter förberedande undersökningar, utarbета och i underdånighet afgifva betänkande och förslag, bland annat, om och till hvilken del de sjöförsvarets ekonomiska öfverstyrelse tillhörande Förvaltningsbestyr borde till stationsbefälhafvarne öfverflyttas samt hvilka Förändringar i öfverstyrelsens organisation deraf kunde föranledas; så hade komiterade den 15 Juni 1868 afgifvit underdånigt betänkande, öfver hvilket förvaltningen af sjö-ärendena, efter det stationsbefälhafvarne blifvit hörde, inkommit med utlåtande.

De till detta ärende hörande handlingar hade Eders Kongl. Maj:t, i hvad de innefattade redogörelse för de olika åsigterna i fråga om Förvaltningens af sjö-ärendena ombildning, i nåder låtit sig föredragas, dervid jemväl till pröfning förekommit af Chefen för Sjöförsvars-departementet i berörda hänseende framställt förslag, för hvilket funnes redogjort i det den nådiga Propositionen bifogade statsråds-protokoll;

Och enär Eders Kongl. Maj:t funnit detta förslag innefatta grunder för en förvaltning af sjöförsvarets ekonomiska angelägenheter, hvilken, lämpad efter nuvarande förhållanden, motsvarade behofvet af trygghet för ärendenas noggranna behandling i förening med kraft och skyndsamhet vid verkställigheten af fattade beslut,

har Eders Kongl. Maj:t nu äskat Riksdagens medgifvande, att Förvaltningen af sjö-ärendena måtte ombildas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de grunder, hvilka sålunda blifvit af Chefen för Sjöförsvars-departementet framställda; äfvensom att, i sådan händelse, det för Förvaltningen af sjö-ärendena på Riks-ståt uppförda anslag måtte för den nya förvaltningen användas, intilldess definitivt stat kunde i sådant afseende varda i behörig ordning fastställd.

Beträffande organisationen af denna nya förvaltning inhemtas af åberopade statsråds-protokoll, att, då behofvet af en centralförvaltnings-myndighet framför allt betingades af nödvändigheten utaf sammanhållning af och kontrollen å de ekonomiska och administrativa ärendenas handläggning vid sjövapnets båda stationer, skulle ej mindre militäriskt-tekniska frågor, hvilka

lämpligen kunde af byråer behandlas, utan äfven lots- och fyrväsendet från det nya embetsverket skiljas. Lotsverket skulle stå under förvaltning af en omedelbart under Sjöförsvars-departementet lydande chef.

Chefen för den föreslagna förvaltningen, hvilket embetsverk borde benämnas *Marinförvaltningen*, skulle i alla förekommande ärenden, med undantag endast af frågor om vissa befordringar, hafva beslutanderätt, likasom han ock ensam vore ansvarig såväl för arbetets gång inom förvaltningen som för vidtagna åtgärder och fattade beslut. Utom chefen, som borde vara militär, skulle Marinförvaltningen utgöras af tvänne ordinarie ledamöter, nemligen en militär med hänsyn till de ekonomiska ärenden, som fordra militärisk insigt, samt en civil ledamot för alla rent civila ärendens behandling. Härjemte skulle öfverdirektören för Marin-ingenjörstaten inträda såsom tillfällig ledamot vid behandlingen af de ärenden, som tillhörde hans verksamhet. Militäriskt-tekniska frågor skulle direkt från stationsbefälhafvarne ingå till Eders Kongl. Maj:t, och det biträde vid desammans handläggning, hvaraf Departements-chefen kunde, utöfver det af stationernas reglements-komitéeer i dylika frågor lemnade, vara i behof, skulle meddelas af en militäriskt-teknisk byrå, bestående af chefen i Marinförvaltningen, militärledamoten och öfverdirektören vid Marin-ingenjörstaten, biträdde, då så för en eller annan frågas bedömande kunde erfordras, af tillfälligt tillkallade sakkunnige personer. Derigenom erfordrades ej särskild personal för denna byrå.

Grunderna för Marinförvaltningens form och verksamhet äro i statsrådsprotokollet närmare angifna; hvarförutan vid samma protokoll finnes bilagdt förslag till aflöning åt tjenstemännen i Marinförvaltningen, upptagande en slutsumma af 26,450 R:dr eller 8,800 R:dr mindre än den för Förvaltningen af sjö-ärendena uppförda aflöningssumma.

Efter öfvervägande af hvad i denna fråga förekommit, har Riksdagen icke funnit skäl bifalla Eders Kongl. Maj:ts nådiga förslag angående Förvaltningens af sjö-ärendena ombildning till en Marinförvaltning i öfverensstämmelse med de i sådant hänseende angifna grunder.

Förvaltningen å sjöförsvarets stationer samt lagskipning och själavård.

6:o. Under dessa titlar är föreslaget att, derest Eders Kongl. Maj:t skulle finna sig föranlåten vidtaga ombildning af den för förvaltningen samt för lagskipningens och själavårdens upprätthållande vid sjövapnets stationer anställda personal, de behållningar, hvilka kunde genom afgång bland tjenstemännen uppkomma, måtte få af Eders Kongl. Maj:t användas till de öfver-

gångsstat, som kunde erfordras intilless nya definitiva stater blefvo i behörig ordning fastställda.

Enligt hvad det den nådiga Propositionen angående statsverkets tillstånd och behöf bilagda statsråds-protokoll öfver sjöförsvars-ärenden gifver vid handen, hade vid föredragning af denna fråga Departementschefen anført, hurusom han i afseende på förvaltningen vid stationerna samt lagskipningen och själavården derstädes hade för afsigt att underställa Eders Kongl. Maj:t förslag till ombildningar, hvilka, derest de biföllos, komme att föranleda rubbningar i eu del af de under dessa titlar uppförda anslag.

De förslag till förändringar af personalstaterna vid sjövapnets stationer, för hvilkas genomförande den nu ifrågasatta fria dispositionen af hithörande anslag funnits erforderlig, äro således ännu icke utarbetade och än mindre af Eders Kongl. Maj:t godkända. Vid sådant förhållande lærer medgifvandet af en sådan dispositionsrätt, som den nu begärda, icke kunna anses vara för den tilltänkta ombildningens fortskyndande af den vigt, att deraf skulle kunna hemtas anledning till frånträdande af den i allmänhet iakttagna grundsatsen att de organisationer, hvilka betinga nya anslag eller förändradt användande af redan uppförda, må underkastas Riksdagens pröfning. Om de förslag till förändrade personalstater, som kunna uti ifrågavarande hänseenden varda uppgjorda, blifva för nästsammanträdande Riksdag framlagda med begäran om Riksdagens medgifvande dertill, att de aflöningsbelopp, som under förrberörda titlar innefattas, måtte jemväl för år 1872 få för den nya organisationen disponeras, lærer af ett sådant tillvägagående något afsevärdt uppskof i organisationens genomförande icke vara att befara, helst hinder för Eders Kongl. Maj:t icke torde förefinnas att, derest så pröfvas lämpligt, genom indragningar och tillfälliga förordnanden förbereda de förändringar, som kunna vara af förhandenvarande förhållanden mest påkallade.

Af dessa skäl har Riksdagen ansett sig icke böra bifalla Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga framställning.

Sjukvård.

7:o. Med öfverlemnande till Riksdagens pröfning af eu i statsråds-protokollet intagen stat för läkarekorpsen vid sjöförsvaret har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att denna stat måtte ofördröjligen tillämpas, i den mån lediga beställningar å densamma kunde varda af Eders Kongl. Maj:t tillsatta; varande denna stat på följande sätt affattad:

Vid Carlskrona station:

	Lön.	Arfvode.	Summa.
1 öfverfältläkare	4,000: —	800: —	4,800: —
1 regementsläkare, jemte fri bostad . . .	2,000: —	500: —	2,500: —
2 förste bataljonsläkare, deraf en med fri bostad	1,200: —	500: —	3,400: —
extra läkare, arfvoden i mån af behof.			5,000: —
			Säger R:dr 15,700: —

Vid Stockholms station:

	Lön.	Arfvode.	Summa.
1 regementsläkare	2,000: —	1,200: —	3,200: —
2 förste bataljonsläkare, deraf en med fri bostad	1,200: —	300: —	3,000: —
			Säger R:dr 6,200: —

Stipendiater:

5 st. à 400 R:dr	}		R:dr 3,500: —
5 st. à 300 R:dr			
			Summa R:dr 25,400: —

Enligt denna stat skulle nuvarande anslaget till aflöning af läkarepersonalen vid Carlskrona och Stockholms stationer öfverskridas med 16 R:dr. Genom den verkställda indragningen af Göteborgs depôt besparas deremot, enligt hvad i statsrådsprotokollet är meddeladt, de till aflöning åt en förste bataljonsläkare derstädes anslagna 1,500 R:dr, hvarigenom således å hela aflöningsanslaget under titeln "sjukvården" skulle uppstå en behållning af 1,484 R:dr, hvilket belopp dock, i likhet med besparingarne å en del andra anslag, tills vidare vore behöfligt för vissa arbeten vid stationerna; i följd hvaraf anslaget å aflöningsstaterna borde till oförminskadt belopp i Riks-staten fortfarande uppföras.

Vid denna stat har Riksdagen icke haft annat att erinra, än att den för öfverfältläkaren föreslagna aflöning af 4,000 R:dr lön och 800 R:dr arfvode, eller tillhopa 4,800 R:dr, syntes lämpligen böra fördelas i 3,000 R:dr lön och 1,800 R:dr arfvode, hvarigenom lönen kommer att motsvara hans nuvarande fasta lön samt arfvodet att uppgå till enahanda belopp, som nu är öfverfältläkaren vid Stockholms garnison såsom arfvode tillagdt, äfvensom att det för Carlskrona station till extra läkare uppförda arfvodesbelopp syntes böra äfven till stipendiatarfvoden vara disponibelt. Riksdagen, som här nedan kommer att yttra sig i afseende på den besparing, som uppkommit genom indragning af den vid Göteborgs depôt anställda bataljonsläkare, har alltså, — med vidtagande af den förändring, att öfverfältläkarens aflöning uppförts

med 3,000 R:dr lön och 1,800 R:dr arfvode, samt med förklarande, att det må vara Eders Kongl. Maj:t obetaget att af de till arfvoden åt extra läkare vid Carlskrona station afsedda 5,000 R:dr använda en större eller mindre del till anställande af ett ökad antal stipendiater vid Flottan, — det af Eders Kongl. Maj:t framlagda förslag till aflöningsstat för sjöförsvarets läkarepersonal i öfrigt godkänt samt medgifvit, att samma stat må, i den mån ske kan, äfven under innevarande år tillämpas.

Militärpersonalen.

8:o. Under denna rubrik har Eders Kongl. Maj:t föreslagit,

dels att utdelning af spanmål till underhåll åt de vid Kongl. Flottan och Kongl. Skärgårds-artilleriet, Nya reservstaten samt Marinregementet anställde 295 underofficerarne måtte upphöra i den mån sådant utan förnärmande af deras rätt kunde ske och, i stället för de till en hvar af dem nu årligen utgående 17,325 kubikfot spanmål, förhöjning i den kontanta lönen med 50 R:dr per man dem tilldelas;

dels att, i händelse af bifall härtill, och på det att utbyte af spanmål mot kontant aflöning måtte kunna jemväl för handtverksstaterna ega rum, de å Femte Hufvudtiteln till aflöningsstaterna samt till flottans underhåll anslagna 59,623,2 kubikfot oindelt spanmål måtte i Riks-staten uppföras i penningar med 140,174 R:dr 14 öre;

dels att detta belopp måtte å de särskilda anslagen sålunda fördelas, att

å anslaget till aflöningsstaterna upptoges 14,750 R:dr, hvarigenom detta anslag, å hvilket nu är uppförd spanmål till beräknadt värde af 84,936 R:dr 60 öre, komme att minskas med 70,186 R:dr 60 öre;

å anslaget till flottans underhåll upptoges 30,754 R:dr 2 öre, i följd hvaraf samma anslag, derå spanmålen nu är utförd med 40,272 R:dr 12 öre, minskades med 9,518 R:dr 10 öre; och

att, enär den del af ifrågavarande 140,174 R:dr 14 öre, som motsvarade den hitintills till bröd åt gemenskapen använda spanmål, borde öfverföras till anslaget för gemenskapens natura-underhåll, detta anslags nuvarande belopp blefve höjdt med 94,670 R:dr 12 öre.

Med hänseende till den väsentliga förenkling i redovisning och förvaltning, som i följd af de föreslagna förändringarne kan beredas, har Riksdagen bifallit Eders Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning; och är i följd deraf *dels* anslaget till "aflöningsstaterna vid sjöförsvarets stationer", såsom det numera, efter indragning af Göteborgs depöt, synts böra benämnas, ökad

med ett kontant belopp af 14,750 R:dr, men deremot den under anslaget upptagna oindelta spanmål, 40,446 kubikfot, med ett förslagsvärde af 84,936 R:dr 60 öre, derifrån afförd, så att anslagets slutsumma derigenom minskats med 70,186 R:dr 60 öre; *dels* anslaget till "Flottans underhåll" ökad med ett kontant belopp af 30,754 R:dr 2 öre, men deremot den å samma anslag upptagna oindelta spanmål 19,177,2 kubikfot med ett förslagsvärde af 40,272 R:dr 12 öre derifrån afförd, så att detta anslags slutsumma minskats med 9,518 R:dr 10 öre; och *dels* anslaget till "Gemenskapens vid sjöförsvaret natura-underhåll" med 94,670 R:dr 12 öre förhöjdt.

9:o. Vidare är föreslaget, att, i händelse Eders Kongl. Maj:t skulle finna lämpligt indraga någon del af befälspersonalen vid Kongl. Flottan eller Skärgårds-artilleriet, den derigenom å lönestaterna uppkommande behållning måtte af Eders Kongl. Maj:t få användas till den öfvergångsstat, som kunde blifva erforderlig, intilldess ny definitiv stat blefve i behörig ordning fastställd; men af enahanda skäl, som under punkten 6 här ofvan äro i fråga om ett likartadt förslag anförda, har Eders Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning icke blifvit af Riksdagen bifallen.

På indragningsstat öfverflyttade.

10:o. Jemlikt Kongl. Brevet den 10 Juli 1866, angående förändrad organisation af flottans officers- och underofficerskorpser blef medgifvet, att de officerare, som förflyttades å *nya reservstaten*, fingo, med bibehållande af lönen, uppföras å en särskild *indragningsstat*. Dessa löner tillhörde följaktligen flottans aflöningsanslag och skulle, i mån af afgang från indragningsstaten, användas till den nya organisationens befrämjande, så att de för officerskorpserna fastställda nya lönerna skulle kunna utgå enligt normalstat.

Då nämnda normalstat redan för innevarande år kunnat medelst användande af särskildt för sådant ändamål anvisade medel fullständigt tillämpas och således de besparingar, som genom afgang å indragningsstaten kunna uppstå, icke äro i oförmälda hänseende behöfliga, har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att nämnda *indragningsstat* jemte de till densamma utgående aflöningar, 20,799 R:dr 98 öre, måtte till Nionde Hufvudtitelns allmänna indragningsstat öfverflyttas.

Härvid förekommer emellertid, att de å ifrågavarande indragningsstat öfverförde officerare äro för händelse af krig fortfarande underkastade tjänstgöringsskyldighet och således icke fullt jemförlige med de å Allmänna indragningsstaten uppförde personer. Dessutom äro, på sätt af nästföregående punkt inhemtas, ytterligare indragningar inom sjövapnets befälspersonal ifrågasatte,

satte, så att med allt skäl kan antagas, att den ifrågavarande speciela indragningsstaten äfven framdeles kan komma att anlitas. Vid sådant förhållande har Riksdagen ansett sig icke böra Eders Kongl. Maj:ts berörda nådiga framställning bifalla.

Båtsmanshållet.

11:o. Under anslagstiteln *Båtsmansindelningen* finnas i nu gällande riksstat uppförda följande belopp, nemligen:

penningar	7.61
indelt ränta och ersättning för indragna räntor	80,962.79
oindelt spanmål, 39 kubikfot 8 kannor, med förslagsvis beräknadt värde af	83.58
	eller tillsammans 81,053.98.

Eders Kongl. Maj:t har nu föreslagit, att anslagsbeloppen penningar 7 R:dr 61 öre samt oindelt spanmål 39 kubikfot 8 kannor med värde af 83 R:dr 58 öre, hvilka anslagsposter utgöra ersättning för afskrifna qvarnräntor, måtte ur riksstaten utgå och det dermed afsedda behovet betäckas af förslagsanslaget: "Tillskott i de till båtsmansindelningen i Blekinge län anslagna räntor"; varande, enligt hvad statsrådsprotokollet gifver vid handen, detta förslag föranledt deraf, att om, i öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts här ofvan omförmälda nådiga framställning, all öfrig oindelt spanmål under hufvudtiteln komme att i fast penningeanslag förvandlas, skäl ej vore för handen att bibehålla det under här ifrågavarande anslagstitel uppförda, jemförelsevis obetydliga spanmålsbelopp, hvarjemte värdet af denna spanmål samt det kontanta anslaget, tillhopa utgörande 91 R:dr 19 öre, vore alltför ringa att särskildt i riksstaten upptagas.

Riksdagen, som bifallit Eders Kongl. Maj:ts nådiga förslag om förvandling till penningeanslag af öfriga å femte hufvudtiteln nu uppförda spanmålsbelopp, har visserligen funnit det ifrågavarande spanmålsanslaget nog obetydligt att ensamt å hufvudtiteln bibehållas, men deremot har det syntts Riksdagen ej fullt lämpligt, att för fyllande af det behof, hvartill de omförmälda anslagsposterna äro afsedda, skulle användas de medel, som finnas anvisade såsom tillskott i de till båtsmansindelningen i Blekinge län anslagna räntor. Dessa medel äro nemligen uppförda till betäckande af den brist, som till följd af Rikets åren 1856—1858 församlade Ständers medgifvande, att öfverskotts- och reservräntorna inom nämnda län få, utan förvandling, erläggas med deras penningebelopp enligt kronovärdi, uppstått vid

liqviderande af de s. k. tillskottsräntorna inom nämnda län, hvilka räntetagarne äro berättigade att efter årlig markegång uppbära; hvaremot de nu till afförande föreslagna beloppen utgöra ersättning för afskrifna räntor hufvudsakligen inom Calmar län. Emellertid synes ändamålet på ett annat sätt kunna utan olägenhet vinnas. Sedan nemligen numera riksstatens kolumn för indelt ränta jemväl inbegriper förslagsvis beräknad ersättning för de, jemlikt Kongl. förordningen den 23 Juli 1869, indragna räntor, torde jemväl den ersättning för afskrifna, indelta qvarnräntor, hvilken nu är i fråga, lämpligen kunna, åtminstone tills vidare och intill dess utredt blifvit huru stor del af räntan bör i staten bibehållas och huru stor del med penninganslag ersättas, tilläggas det anslagsbelopp för båtsmansindelningen, hvilket uti kolumnen: "Indelt ränta och ersättning för indragna räntor" nu finnes i riksstaten uppfördt; och äro i öfverensstämmelse härmed de under anslaget *båtsmansindelningen* nu uppförda belopp af dels 7 R:dr 61 öre i penningar och dels 39 kubikfot 8 kannor oindelt spanmål, med förslagsvis beräknadt värde af 83 R:dr 58 öre, eller tillsammans 91 R:dr 19 öre, ur riksstaten för år 1872 uteslutna samt i stället uppförda under samma anslagskolumn för "Indelt ränta och ersättning för indragna räntor", hvilken derigenom höjts från 80,962 R:dr 79 öre till 81,053 R:dr 98 öre.

Beklädnad och sängservis.

12:o. Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att till betäckande af den brist, som vid 1870 års utgång kunde finnas å anslaget till beklädnad åt mariner, kanonier, matrosar och skeppsgossar, äfvensom af kostnaden för lösen af kompanichefernas vid Marinregementet rustkamrar, måtte användas befintliga tillgångar å fonderna: *Influtna medel till uppköp af spanmål och utredningsförrådet*, samt att hvad derutöfver kunde för ändamålet erfordras måtte få utgå af tillgångarne å det till *båtsmäns förseende med kojor och täcken* uppförda anslag.

Denna nådiga framställning är af Riksdagen bifallen.

13:o. Vidare har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att de kontanta behållningarne å fonden "sjöbevaringsförrådet" vid 1870 års slut äfvensom de till samma förråd hörande beklädnadsmaterialer måtte få öfverföras till fonden *båtsmansbeklädnadsmedel*; och är denna nådiga framställning på det sätt af Riksdagen bifallen, att de kontanta behållningarne å fonden "sjöbevaringsförrådet" äfvensom de till samma förråd hörande beklädnadsmaterialier må användas till enahanda ändamål, för hvilka det under rubrik "Båtsmäns beklädnad" uppförda anslag är afsedt.

Spanmälsupphandlings- och bagerikostnader.

14:o. I afseende å detta anslag är föreslaget, att dess natur af reservationsanslag måtte upphöra; men då Riksdagen, på sätt här nedan närmare inhemtas, ansett sig icke böra bifalla Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställning i afseende å dispositionen af den å berörda anslag uppkomna reservation, har detsamma fortfarande blifvit såsom reservationsanslag upptaget.

Nybyggnad och underhåll.

15:o. Enär det visat sig möta svårigheter att uppdraga den regel, enligt hvilken förekommande utgifter böra drabba det ena eller det andra utaf de å riksstaten uppförda särskilda anslag för *flottans underhåll* och för *flottans nybyggnad*, har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att dessa anslag måtte sammanföras till ett enda reservationsanslag under titeln: *Flottans nybyggnad och underhåll*.

Hvad Eders Kongl. Maj:t sålunda föreslagit har Riksdagen bifallit.

Undervisningsanstalter å stationerna.

16:o. Under denna rubrik är föreslaget, att, derest Eders Kongl. Maj:t skulle finna sig föranlåten företaga reglering af lärarepersonalen vid skeppsgosseskolan i Carlskrona, de behållningar, hvilka kunde genom afgang bland samma personal uppkomma, måtte af Eders Kongl. Maj:t få användas till den öfvergångsstat, som kunde erfordras, intilldess ny definitiv stat kunde varda i behörig ordning fastställd.

Uti innevarande års stat är för skeppsgosseskolan i Carlskrona uppfördt ett sammanräknadt belopp af 5,528 R:dr, hvilket utgår af anslaget till aflöningsstaterna vid sjöförsvarets stationer; och då, enligt hvad af statsrådsprotokollet inhemtats, förslag till reglering af lärarepersonalen vid nämnda skola äro under utarbetning, har Riksdagen Eders Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning på det sätt bifallit, att, derest Eders Kongl. Maj:t skulle finna sig föranlåten företaga reglering af lärarepersonalen vid skeppsgosseskolan i Carlskrona, de behållningar, hvilka kunna genom afgang bland samma personal uppkomma, må af Eders Kongl. Maj:t få användas till undervisningens uppehållande, intilldess ny stat kan varda i behörig ordning fastställd.

Durchmarsch-kostnader.

17:o. I afseende å detta anslag har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att det måtte från reservations- till förslagsanslag förändras.

Under punkten 20 här nedan har Riksdagen förklarar sig icke kunna bifalla Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställning om bemyndigande att till annat ändamål få disponera den vid detta års slut å förevarande anslag uppkomna reservation, och då vid sådant förhållande något skäl till förändring af anslaget natur icke vidare torde förefinnas, har samma anslag fortfarande såsom reservationsanslag uppförts.

Sjömätningar och lifräddningsanstalterna.

18:o. Enär fyr- och båkmedlen lemnat en årligen växande inkomst, som för 1870 kunde antagas uppgå till omkring 800,000 R:dr, och det syntes otvifvelaktigt, att, äfven om någon nedsättning i vissa till fyr- och båk-inrättningen nu ingående afgifter skulle ega rum, inkomsterna skulle förslå till fyllande af de med desamma afsedda ändamål och derutöfver lemna ett årligt öfverskott, tillräckligt för att dermed tillgodose sjökartekontorets behof och lifräddningsväsendet, har Eders Kongl. Maj:t, med afseende härå och då sistnämnda inrättningar hufvudsakligen afsåge handels-sjöfartens bästa, föreslagit, att ej mindre det för sjömätningar och sjökartekontorets verksamhet i riksstaten uppförda belopp af 60,000 R:dr, än ock anslaget till lifräddningsanstalterna å rikets kuster, 10,000 R:dr, måtte anvisas att, med natur, såsom hittills, af reservationsanslag, utgå af anslaget till lots- och fyrinrättningen med dertill hörande personal, hvarigenom nämnda två belopp skulle komma att från riksstaten afföras.

Hvad beträffar bestridandet af kostnaderna för lifräddningsanstalterna å rikets kuster, har Riksdagen icke haft något att emot det nådiga förslaget erinra, då dessa anstalter obestriddligen afse handels-sjöfartens bästa, och det således icke kan anses obilligt att de utaf afgifterna af denna sjöfart underhållas. Sjömätningarne och sjökarte-kontorets verksamhet deremot torde i främsta rummet böra betraktas såsom en sjöförsvarets angelägenhet, helst en del af de sjökort, som öfver våra skärgårdar upprättas, ej ens äro för handels-sjöfarten tillgängliga. Uppehållandet af dessa inrättningar synes derföre fortfarande böra af statsverket bekostas. Skulle åter fyr- och båkmedlen lemna öfverskott, som anses för dess ändamål behöfliga, torde nedsättning i de afgifter, som uti ifrågavarande hänseende nu drabba sjöfarten,

böra vidtagas. I följd häraf har anslaget till *sjömätningar* och *sjökarte-kontorets verksamhet* blifvit oförändradt å riksstaten bibehållet; hvaremot det för *lifräddningsanstalterna å rikets kuster* uppförda anslag, 10,000 R:dr, anvisats att, med natur, såsom hittills, af reservationsanslag, utgå af anslaget till lots- och fyrinrättningen med dertill hörande personal.

För handeln.

19:o. I enlighet med Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda nådiga framställning och då inkomst-titeln "fyr- och båkmedel", på sätt Eders Kongl. Maj:t jemväl föreslagit, för år 1872 beräknats till 750,000 R:dr, har det till *lots- och fyrinrättningen med dertill hörande personal* uppförda penningeanslag blifvit beräknadt till enahanda belopp, 750,000 R:dr, hvarjemte Riksdagen medgifvit, att öfverskotten å nämnda inkomsttitel må, fortfarande såsom hittills, få för det med ifrågavarande anslag afsedda behof användas.

20:o. Under förutsättning att de anslag, i hvilka förändringar ej blifvit föreslagna, uppfördes till enahanda belopp, med hvilka de nu utgå, har Eders Kongl. Maj:t vidare föreslagit, att, till genomförande af de arbeten och åtgärder vid stationerna, hvilka, i ofvan antydda riktning, kunde varda af Eders Kongl. Maj:t beslutade, tillsvidare måtte ställas till Eders Kongl. Maj:ts förfogande de *behållningar* å särskilda anslag, hvilka redan funnos eller kunde uppstå,

a) genom afgang bland de vid Förvaltningen af sjö-ärendena anställde tjenstemän eller betjente, i den mån dessa behållningar icke erfordrades till aflöningar för det nya förvaltande verk, som, enligt Eders Kongl. Maj:ts särskildt aflåtna framställning till Riksdagen, kunde komma att, i stället för Förvaltningen af sjö-ärendena, inrättas;

b) genom afgang bland den för förvaltningen samt för lagskipningens och själavårdens upprätthållande vid sjövapnets stationer anställda personal, i den mån samma tillgångar icke till nya aflöningsstater erfordrades;

c) genom indragning af skärgårdsartilleriets depöt i Göteborg, i utgifterna för läkarevården derstädes;

d) genom minskning i antalet kanonier, å de anslag, från hvilka kostnaderna för korpens aflöning, beklädnad och underhåll utgå;

e) å anslaget till båtsmäns förseende med kojer och täcken, sedan

från samma behållningar utgått förut omförmälda fyllnad i bristen å anslaget till beklädnad åt mariner, kanonier, matrosar och skeppsgossar samt kostnaden för lösen af kompanichefernes vid marinregementet rustkamrar, i den mån återstoden för anslaget ändamål icke erfordrades;

äfvensom de vid 1871 års slut möjligen befintliga tillgångar:

f) å anslaget till spanmålsupphandlings- och bageri-kostnader; samt

g) å anslaget till durchmarsch-kostnader.

Härförutan har Eders Kongl. Maj:t erinrat, att, i händelse Riksdagen bifölle den af Eders Kongl. Maj:t till Riksdagen gjorda framställning om öfverflyttning till landförsvaret af tillsammans 2,322 båtsmansnummer och af maringementet, anslaget till båtsmännens beklädnad komme att minskas med 56,165 R:dr 93 öre, och kostnaden för marinregementet att från hufvudtiteln afföras med 248,228 R:dr 42 öre, i enlighet med hvad den statsrådsprotokollet bilagda uppställningen af utgifterna under hufvudtiteln närmare utvisade. Då marinregementets portionskostnad afdroges från förslagsanslaget till gemenskapens vid sjöförsvaret naturaunderhåll, skulle detta anslag sluta å 173,680 R:dr.

Riksdagen har redan under 6:te och 9:de punkterna här ofvan förklarat sig icke kunna medgifva, det de behållningar, som genom afgång bland sjöförsvarets militära och civila personal kunde under år 1872 uppkomma, finge disponeras för de öfvergångsstater, hvartill ifrågasatta förändrade organisationer kunde gifva anledning. Likaledes förefaller det Riksdagen mindre lämpligt, att, på sätt i förevarande punkt är föreslaget, eventuella besparingar å flera olikartade anslag skulle ställas till Eders Kongl. Maj:ts förfogande för tilltänkta arbeten och åtgärder, hvilka med de ändamål, hvarför anslagen äro afsedda, icke ega någon direkt gemenskap. Riksdagen anser det visserligen vara af stor vikt, att åtgärder i förut angifna syftning blifva vid stationerna vidtagna; men det har synts Riksdagen böra leda till mera reda och enkelhet vid redovisningen, likasom det otvifvelaktigt bäst öfverensstämmer med hittills iakttagna former, att, sedan grunderna för de afsedda förändringarne blifvit bestämda och beräkningar öfver de dermed förknippade kostnader uppgjorda, Riksdagen blir i tillfälle att, efter frågans pröfning, såväl vidtaga de förändringar i afseende å anslagen under hufvudtiteln, hvartill anledningar då må förefinnas, som äfven anvisa tillfälligt anslag för de kostnader, som af öfvergången föranledas. Hvad särskildt beträffar den behållning, som genom indragning af skärgårdsartilleriets depôt i Göteborg uppkommer i utgifterna för läkarevården derstädes, torde densamma, såsom redan till beloppet känd, böra från anslaget till sjöförsvarets stationer afföras; utgörande denna behållning, på sätt under 7:de punkten här ofvan är närmare omförmäldt, ett belopp af 1,484 R:dr.

På grund af hvad sålunda förekommit, och då Riksdagen, på sätt uti särskild underdånig skrifvelse är vorDET anmäldt, vid pröfning af Eders Kongl. Maj:ts nådiga förslag om marinregementets öfverflyttning till landförsvaret, bifallit, att nämnda regemente må vid 1872 års ingång från sjö- till landförsvaret öfverflyttas och i sammanhang dermed de för regementet nu utgående anslag, tillhopa 248,228 R:dr 42 öre, från femte till fjerde hufvudtiteln öfverföras, hvaremot den nådiga framställningen om öfverflyttande till landförsvaret af vissa båtsmansnummer icke vunnit Riksdagens bifall, får Riksdagen nu i underdånighet meddela:

att Eders Kongl. Maj:ts förevarande nådiga förslag angående dispositionsrätt öfver behållningarne å vissa anslag icke blifvit af Riksdagen bifallet;

att anslaget till „aföningsstaterna vid sjöförsvarets stationer“ blifvit minskadt med dels 1,484 R:dr utaf den för en bataljonsläkare vid Göteborgs depôt uppförda lön och dels 122,558 R:dr 2 öre i följd af marinregementets afförande från denna hufvudtitel;

att utaf sistnämnda anledning jemväl följande anslag blifvit minskade, uemligen: anslaget till „flottans nybyggnad och underhåll“ med 2,415 R:dr, anslaget till „beklädnad åt mariner, kanonierer, matrosar och skeppsgossar“, ur hvilket anslags rubrik ordet „mariner“ nu uteslutits, med 63,235 R:dr 40 öre, anslaget till „exercis af flottans bemanning“ med 150 R:dr, anslaget till „gemenskapens vid sjöförsvarets natrunderhåll“ med 56,320 R:dr, samt anslaget till „spanmålsupphandlings- och bagerikostnader“ med 3,550 R:dr; och

att de under förevarande hufvudtitel uppförda anslag i öfrigt blifvit till oförändrade belopp bibehållna, dock att för jemnande af hufvudtitelns slutsumma anslaget till „skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för departementets kansli- och kommando-expeditioner“ blifvit med 47 R:dr förhöjdt.

21:o. Med afseende på dispositionen af de s. k. allmänna besparingarne under riksstatens särskilda hufvudtitlar yttrade Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse den 12 Maj 1841, hurusom Rikets Ständer beslutit, att de besparingar, hvilka intill nästa riksdag kunde å någon eller några af hufvudtitlarne uppkomma, finge fortfarande af Kongl. Maj:t användas till sådana af Rikets Ständer ej förut pröfvade utgifter, hvilka hädanefter kunde finnas för rikets styrelse af oundvikligt behof påkallade, för samma ändamål som med hvarje hufvudtitels anslag afsåges, och hvilka utgifter alltid måste vara tillfälliga och icke af permanent egenskap; att sålunda besparingarne i intet fall måtte komma i fråga att begagnas till bestridande af årliga löner och arfvoden, hvilka borde rätta sig efter den statsreglering, som af Rikets Ständer blifvit godkänd och måste betraktas såsom gällande, intill dess densamma i vederbörlig ordning förändrades; samt att vid denna dispo-

sition i öfrigt skulle iakttagas, att de besparingar, som ett år reserverades, kunde ett följande år användas.

Dessa föreskrifter äro sedermera icke ändrade, utan hafva i riksdagsbesluten fortfarande åberopats, hvarjemte i allmänhet städse iakttagits den af samma föreskrifter tydligt framgående och dessutom i sjelfva beskaffenheten af ifrågavarande tillgångar grundade regel, att disposition icke egt rum af förväntade, utan endast af redan under ett föregående år uppkomna besparingar. Då nu emellertid utaf den vid statsrådsprotokollet för femte hufvudtiteln fogade utgiftsstaten inhemtas, att till utgående af besparingarne under nämnda hufvudtitel äro upptagna utgifter till ett sammanräknadt belopp af 23,098 R:dr 93 öre, hvilka, med undantag af 5,282 R:dr 93 öre till genomförande af den nya aflöningsstaten för sjöförsvarets officerskorpser, synas vara sedan flera år tillbaka och framgent årligen utgående, ehuru till stöd för samma utgifter endast åberopats för flera år sedan meddelade nådiga dispositioner, hvarförutan samma utgifter till större delen utgöra löner, löneförhöjningar eller arfvoden, har Riksdagen, då ett sådant förfarande icke är med en rätt tillämpning af förberörda föreskrifter förenligt, ansett sig böra å detta förhållande fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet.

22:o. I anledning af ett utaf enskild motionär inom Riksdagen väckt förslag, bland annat, derom, att flottan och skärgårdsartilleriet måtte till en korps sammanföras, har frågan om ordnandet af sjöförsvarets personal och materiel och särskildt om befäls- och underbefäls-personalens organisation varit föremål för nu församlade Riksdags öfverläggningar.

Redan uti det vid Eders Kongl. Maj:ts till Rikets åren 1862—1863 församlade Ständer aflåtna nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof fogade statsrådsprotokoll uttalades den åsigt, att sjökrigspersonalen borde fördelas på tvänne särskilda korpser, den ena för det inre och den andra för det yttre eller djupgående sjöförsvaret, och Eders Kongl. Maj:t begärde då, att de aflöningsbesparingar, hvilka kunde uppkomma genom indragning af den, i följd af förestående förändringar uti sjökrigsmaterielen, vid flottan öfverflödig blifvande personal, måtte vid personalens reorganisation få användas; hvilken nådiga begäran jemväl vann Riksdagens bifall. Vid nästpåföljda eller 1865—1866 årens Riksdag meddelades, hurusom Eders Kongl. Maj:t den 16 September 1865, med gillande af ett utaf vederbörande departementschef då framställt förslag till förändrad organisation af flottans officers- och underofficers-korpser, hvilken organisation skulle träda i verkställighet den 1 April 1866, beslutit och förordnat, att ifrån Eders Kongl. Maj:ts flotta, hvilken skulle benämnas *Kongl. flottan* samt fortfarande och hufvudsakligast vara egnad åt rikets yttre kust- och sjö-försvaret och derjemte äfven på aflägsnare haf upprätthålla svenska flaggans anseende och hos främmande

mande folk bevaka våra intressen, skulle befäl till uppgifvet antal öfverflyttas till en korps, hvilken komme att erhålla benämning af *Kongl. Skärgårdsartilleriet* och förnämligast skulle hafva till uppgift försvaret af landets inre skärgårdar och farvatten, men derjemte att på flytande materiel understödja sjöfästningarnes försvar och öfvas, att den kunde i någon mån, om så skulle erfordras, tienstgöra på dessa fästningar; varande i afseende å organisationens syftemål i öfrigt åberopade de vid den nådiga Propositionen angående statsverkets tillstånd och behof fogade „Grunder för ombildning af Sveriges sjöförsvar“. Dessa innehöllo, bland annat, att skärgårdsartilleriet icke borde annorlunda uppfattas än såsom ett artilleriregemente med flytande lavetter, hvars uppgift blefve icke blott att hindra fiendens fartyg framtränga genom positionerna i våra skärgårdar samt att vid dessa strider veta att begagna fältverk, försänkningar, stängsel, minor, m. m., utan äfven att ikläda sig den ej mindre vigtiga rollen, att när fiendtlig armé nalkades stränderna af våra inre farleder, angripa densamma, samt att blifva en flankbetäckning för vår egen armé, när hon stödde sig vid ett farbart vattendrag. Äfven kring sjöfästningarne borde skärgårdsartilleriet, medelst sina pansarklädda flytande lavetter, bidra till försvaret; och å sjelfva fästningarne, åtminstone de vigtigare af dem, öfvertaga en del af befälsplatserna, vara kanonbetjeningens förhandsmän samt bestrida båtienstgöringen. Det skulle derjemte betjena och fortskaffa ett lättrorligt landstigningsartilleri, hvilket på land kunde uppträda i likartad tienstgöring med arméen och vid många tillfällen göra tienst som en skicklig pioniertrupp. Vidkommande materielen borde det yttre sjöförsvarets fartyg vara af den konstruktion, som motsvarade fordringarne för öppen sjö. Alla skulle de vara så beskaffade, att de kunde kryssa på närgränsande farvatten, och en del af dem borde vara afsedd att äfven kunna besegla de aflägsnaste haf. Till flottan skulle således öfverlemnas sjöförsvarets alla bevärade fartyg, som voro försedda med stående tackling, från och med det fregattacklade ned till kanonångslupen, äfvensom de, hvilka för nyssnämnda fordringar voro till längd eller djupgående af så stora dimensioner, att de icke kunde med fördel manövreras i våra trängre skärgårdar. Skärgårdsartilleriets fartygsmateriel åter skulle utgöras af grundgående fartyg, hufvudsakligast framdrifna medelst maskinkraft. Icke något fartyg tillhörande detta vapen borde ega stående tackling, men väl lätta, för tillfället uppsatta master för flygande rå- och snedsegel. Det sjömanskap, som här erfordrades, inskränkte sig således till vanlig båtsegling, till att kunna styra och ro samt att ega vana vid den del af ångbåtsmanövern, som omfattar bedömandet af fartygets rörelsekraft. Befälspersonalen borde jemväl ega erforderlig yrkesskicklighet att kunna gå utomskärs längs utmed våra kuster. De tre monitorer, som då voro under byggnad, skulle tillhöra det yttre försvaret,

hvaremot för det inre försvaret borde anskaffas så grundgående fartyg som möjligt, med ångkraft, groft artilleri samt bepansring, men ej af större dimensioner, än att de genom slussarne i Göta kanal i nödfall kunde inkomma på våra stora insjöar. Derjemte kräfde behovet ännu mindre och lättör- ligare båtar för fortskaffandet af ett landstigningsartilleri, hvilket, tillgängligt på våra talrika inre vattendrag, kunde landsättas och uppträda på en ter- räng, der icke något annat artilleri, beroende af anspann, kunde röra sig.

Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställning angående tillämpningen af denna organisation rönt af Rikets Ständer det tillmötesgående, att de icke endast, i enlighet med hvad Eders Kongl. Maj:t äskat, medgäfvit att de för befäls- och underbefälspersonalen förut anvisade medel finge, för tillämpning af de nya lönestaterna och organisationens fullständiga genomförande, fort- farande och framgent användas, utan äfven, oaktadt sådant icke var af Eders Kongl. Maj:t direkt begärdt, anvisade ett årligt belopp af 75,000 R:dr för påskyndande af genomförandet utaf de förändrade lönestaterna för officers- och underofficerspersonalen. Vid 1867 års riksdag höjdes anslaget till afö- ningsstaterna ytterligare med ett belopp af 3,467 R:dr 5 öre för full til- lämpning af den nya aföningsstaten för sjöförsvarets underofficerspersonal.

Vid betraktande af den tid, som förflutit sedan den nya organisationen blifvit efter flera års förberedelser satt i verket, den beredvillighet, hvarmed Riksdagen anvisat särskilda medel till förändringens skyndsamma genomfö- rande, samt slutligen den bestämdhet, hvarmed de s. k. Grunderna angäfvit de blifvande tvänne vapnens beskaffenhet och fullkomliga oförenlighet med hvarandra, har det icke kunnat undgå att väcka uppmärksamhet, hurusom den så mycket framhållna skiljaktigheten mellan de begge vapnen, hvad per- sonalen och dess användande beträffar, ännu icke i verkligheten framträd- t. Åtskilliga såsom synnerligen viktiga angifna förrättningar, de der skulle i hög grad bidra till att göra skärgårdsartilleriet till ett vid landets försvar särdeles gagneligt vapen, synas hafva redan från början blifvit öfvergifna; och flera på sednare tiden vidtagna åtgärder hafva till och med gått i allde- les motsatt riktning mot hvad man borde antaga såsom följd af åtskilliga uti förberörda "Grunder" uttalade satser.

Så är uti dessa grunder på flera ställen framhållen vigten af ett för inlandsfarvattnen lämpadt flytande artilleri, afsedt att ej endast utgöra flank- betäckning för landtarméen, utan äfven uppträda i likartad tienstgöring med denna både såsom artilleri- och pioniertrupp. Det förefaller emellertid som om alla tankar på en sådan användning af skärgårdsartilleriet blifvit genast efter den nya organisationens införande lemnade å sido, enär uti de seder- mera till Riksdagen aflättna nådiga Propositioner angående Femte Hufvud- titeln icke något förslag i denna syftning finnes framställt eller ens med

något ord antydt. I det vid den nådiga Propositionen till 1868 års riksdag fogade statsrådsprotokoll omförmälas, såsom afsedda att anskaffas, dels tornfartyg af samma modell som de redan färdiga, dels "mindre kostsamma fartyg, som, lika tillräckligt skyddade, jemväl föra en lika kraftig bestyckning som tornfartygen, dels andra för samma ändamål". Vid 1869 års riksdag framhölls endast behovet af kraftiga, bepansrade kanonbåtar och starka monitorer äfvensom af grofva kanoner. Allt detta tyckes utvisa att man hvad materielen beträffar haft till syfte beskjutning af fartyg och möjligheten att genomtränga dessas tjocka jernpansar — ingalunda ett artilleri af beskaffenhet att närma sig fältartilleriet. Af statsrådsprotokollet till 1870 års nådiga Proposition synes, att man äfven börjat frigöra sig från det hämmande band Göta-kanal-slussarnes små dimensioner dittills lagt på konstruktionen af de för skärgårdsartilleriet afsedda fartyg; och genom bestämmelserna i afscende å de under sistlidna sommar beställda fartyg torde det sista steget till en sådan frigörelse vara taget, men dermed lära väl också tankarne på skärgårdsartilleriets mångsidiga användning inuti hjertat af landet få anses öfvergifna.

Jemväl i afscende på användandet af såväl personal som redan befintlig materiel, synes det som vore den så skarpt betecknade gränsen mellan de begge vapnen, flottan och skärgårdsartilleriet, i verkligheten vida svårare att bestämma, än man efter merbemälda "Grunder" skulle vara böjd att antaga. Deruti uttalas, på sätt ofvan är omförmäldt, med bestämdhet, att de förut befintliga kanonångsluparne vore att hänföra till det s. k. yttre sjöförsvaret eller Kongl. flottan, men, enligt de vid sistline riksdag företedda officiella uppgifter, tillhör ännu flertalet af dessa fartyg, eller 7 af befintliga 10 stycken, skärgårdsartilleriet, användas, under befäl af officerare och bemannade med manskap tillhörande detta vapen, vid dess årliga öfningar och hafva vid flera tillfällen varit afsända till åtskilliga delar af landets kuster för att bistå strandade fartyg eller tillhandagå med bogsering, alldeles på samma sätt som likadana fartyg, under befäl af officerare från Kongl. Flottan, samtidigt eller vid andra tillfällen varit använda på andra punkter af kusten. Så har under 1867 års höst kanonångslupen Alfbild, hvilken ännu tillhör skärgårdsartilleriet, varit beordrad till de norrländska hamnarne, dels med transport af spanmål och dels för inbogsering af spanmålsfartyg, äfvensom sedermera samma fartyg och på sista tiden äfven den jemväl skärgårdsartilleriet tillhörande kanonångslupen Svensksund varit under den svårare årstiden stationerade vid Gotland, i ändamål att vara till hjälp åt haverister och nödställda fartyg, under det kanonångslupen Gunhild, som tillhör Kongl. Flottan, varit i enahanda ändamål stationerad å rikets vestkust. Då nu för dylika förrättningar några militäriska insigter alldeles icke erfordras, men

deremot ganska mycken vana och erfarenhet såsom sjöman, vill det här af synas, som skulle den enligt "Grunderna" så bestämdt gifna och så oundgängligen nödiga skilnaden emellan begge vapnen i verkligheten icke kunnat upprätthållas, då de regler, som angifvits såsom grundade på obestridliga sakförhållanden, eljest otvifvelaktigt skulle vunnit tillämpning. Samma slutsats synes äfven kunna dragas af det sätt, hvarpå undervisningen för inträde vid skärgårdsartilleriet blifvit ordnad, i det att denna undervisning icke blott förlagts till den nybildade sjökrigsskolan, utan äfven omfattar tjänstgöring ombord å sjögående fartyg, hvarigenom gifves vid handen, att transport från arméén till skärgårdsartilleriet hädanefter väl icke kan, på sätt i "Grunderna" antagits, komma att ega rum. Riksdagen betviflar ingalunda att de omförmälda åtgärderna varit icke blott välberäknade, utan äfven af erkänt behof påkallade, ehuru de synas stå i strid emot sjelfva hufvudgrunderna i den sednast gjorda organisationen.

Hvad de nuvarande monitorerna beträffar, lär det väl ej kunna förnekas att de, om än både sjödugliga och försvarskraftiga, icke kunna uträtta mycket på öppna sjön, der deras ringa snabbhet sätter dem ur stånd lika mycket att tvinga en svagare fiende till strid, som att undvika striden med en starkare — en åsigt, som äfven finnes otvetydigt uttalad uti statsrådsprotokollet vid den nådiga Propositionen till nu församlade Riksdag. Om nu äfven ekonomiska skäl tala för deras fortfarande förläggande till Carlskrona under fred, enär de med mycken fördel kunna i der befintliga dockor förvaras, synas de likväl, i fråga om användning under krig, böra anses tillhöra skärgårdsförsvaret. I nyssberörda statsrådsprotokoll betraktas de också helt och hållet utur denna synpunkt, och vid deras jemförelse med smärre pansrade fartyg är utgångspunkten den, att inom kortaste tid framföra det största antalet flytande och pansarklädda kanoner till Stockholms försvar. Ehuru hittills befälet å dylika fartyg plägat uppdragas åt officerare af Kongl. Flottan, blir dock ett sådant befäl icke blott under krig, utan äfven under freden hufvudsakligen af samma beskaffenhet som de befäl, hvilka tillkomma skärgårdsartilleriets officerare — ett förhållande, som framträder ännu bestämdare sedan sistnämnda vapen fått sig tillagda fartyg af så ansefliga dimensioner, som några af de sednast till byggnad företagna pansrade kanonbåtarne. Då dessa olika slag af fartyg hafva samma fält för sin verksamhet, måste det blifva svårt att på ett tillfredsställande sätt uppdraga gränsen mellan de olika egenskaper och färdigheter, som för befälet å ena och andra slaget erfordras.

Om således monitorerna hänvisas till den plats inom vapnet, som, på sätt nyss är antydt, synes vara den rätta, torde den materiel, som för det yttre, sjögående sjöförsvaret återstår och kan, med hänseende till snabbhet

och öfriga egenskaper, anses någorlunda tidsenlig, blifva inskränkt till några få fartyg. Icke heller är det troligt, att antalet af fartyg, afsedda för de enda ändamål, hvilka nu med dem skulle ernås, nemligen under fred upprätthållandet af flaggans anseende äfven på aflägsna haf och under krig skadandet af fiendens handelssjöfart, skall någonsin blifva så ansenligt, att det sista och viktigaste ändamålet i någon betydande mån kan vinnas. Den uppgift, våra fåtaliga sjögående fartyg må anses kallade att omedelbart lösa, är sålunda hufvudsakligen af mera fredlig natur, eller att, såsom redan blifvit sagdt, visa vår flagga på aflägsnare haf och derstädes upprätthålla dess anseende. Men denna eskader, huru liten den må vara, bör dock hafva äfven ett annat, fast mera medelbart värf att utföra, det nemligen att bidraga till utvecklingen af de egenskaper, insigter och färdigheter, hvilka väl svårigen kunna undvaras äfven af befäl och manskap på de för kustförsvaret afsedda fartygen, om detta befäl och manskap skall vara i stånd att motsvara de anspråk, som måste på dem ställas.

Då nu den egentligen sjögående flottan oundvikligen blir inskränkt till ett ringa antal fartyg, då behofvet af sjömansöfning äfven för skärgårdsartilleriets officerare icke lärer kunna förbises — hvarom, såsom ofvan är antydt, ett erkännande är lemnadt i det sätt, hvarpå undervisningen för blifvande officerare vid detta vapen blifvit ordnad — och då det vapen, som bestrider försvaret af landets kuster och skärgårdar, i alla händelser måste anses såsom det hufvudsakliga, torde den tanken ligga nära till hands, att något fullgiltigt skäl för de båda vapnens särskiljande icke förefinnes, helst det ringa antal officerare, som må erfordras såsom specielt och uteslutande afsedt för de få sjögående fartygen, lätteligen bör kunna utväljas utur den gemensamma officerskorpsen. Härtill kommer att, enligt hvad här ofvan under 8:de punkten är omförmäldt, fråga redan är väckt om en ytterligare minskning af sjövapnets nuvarande personal. Uti oftaberörda statsrådsprotokoll har i afseende härå chefen för sjöförsvars-departementet yttrat, att han efter noggran pröfning af förhållandena kommit till den öfvertygelse, att någon minskning af befälspersonalen, åtminstone hvad regementsofficerare och underofficerare angår, bör under vissa förutsättningar kunna ega rum; och vid sådant förhållande har frågan huruvida icke en förening af de båda vapnen må vara önskvärd synts Riksdagen nu böra komma under ompröfning.

Då emellertid Riksdagen nogsamnt inser svårigheten och olämpligheten att framställa något bestämdt förslag i ämnen af förevarande beskaffenhet, hvilka endast af Eders Kongl. Maj:t kunna erhålla den noggranna och mångsidiga pröfning, som erfordras innan en förändring i det nuvarande tillståndet beslutas, får Riksdagen endast i underdånighet anhålla, att vid företagande af frågan om indragning inom sjöförsvarets nuvarande befälsperso-

nal och manskap, Eders Kongl. Maj:t täcktes i sammanhang dermed taga under ompröfning, huruvida icke en förening af sjövapnets begge korpser lämpligen må kunna ega rum.

23:o. Såsom *extra anslag* har Eders Kongl. Maj:t äskat till två pansarbåtar 540,000 R:dr och till ett beväradt snabbgående rekognosceringsfartyg 120,000 R:dr.

Med afslag å den nådiga framställningen om anvisande af medel till ett rekognosceringsfartyg har Riksdagen för *pansarfartygs byggande* ställt till Eders Kongl. Maj:ts disposition ett anslag af 660,000 R:dr.

24:o. Vidare har Eders Kongl. Maj:t föreslagit anvisande af 80,000 R:dr till fyra stycken grofva refflade kanoner och 130,000 R:dr till projektiler för dessa kanoner; hvilken nådiga framställning Riksdagen på det sätt bifallit, att för år 1872 på extra stat anvisats till *grofva refflade kanoner* 80,000 R:dr och till *projektiler* för sådana kanoner 130,000 R:dr.

25:o. Slutligen har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att för fortsatta försök med *minor* samt anskaffning af *minmateriel* äfvensom för anskaffning af s. k. *mitrailleuser* måtte anvisas ett belopp af 50,000 R:dr; och är denna nådiga framställning af Riksdagen bifallen.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 17 Maj 1871.

Litt. A.

Tabell öfver de ordinarie anslagen under Riks-statens
Femte Hufvudtitel.

Sjöförsvars-Departementet. Aflöningsstater.	Pennyngar.		Indelt ränta och ersätt- ning för indragna räntor, För- slagsanslag.		Summa Riksmünt.	
	R.dr.	ö.	R.dr.	ö.	R.dr.	ö.
Departements- <i>chefen</i>	15,000	—	—	—	15,000	—
Departementets Kansli- <i>expedition</i>	18,900	—	—	—	18,900	—
Departementets Kommando- <i>expedition</i>	4,100	—	—	—	4,100	—
Förvaltningen af sjö- <i>ärendena</i>	35,250	—	—	—	35,250	—
Sjö- <i>krigsskolan</i>	21,470	—	—	—	21,470	—
Aflöningsstaterna vid sjöförsvarets stationer:						
Pennyngar:						
Nuvarande beloppet	1,106,437: 30.					
<i>Afgår:</i>						
Af anslaget till aflöning åt en förste bataljonsläkare vid nu- mera indragna Göteborgs de- pöt	1,484: —					
I följd af Marin-re- gementets öfver- flyttning till Fjerde hufvudtiteln	122,558: 02.	124,042: 02.	982,395: 28.			
<i>Tillkommer:</i>						
Af det kontanta vederlaget för den under anslaget hittills upptagna oindelta spanmål, hvilken från Riks-staten uteslutes	14,750: —	997,145 28	—	—	997,145 28	—
Transport	1,091,865 28	—	—	—	1,091,865 28	—

	Pennyngar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor, Förslagsanslag.		Summa Riksmünt.	
	R.dr.	ö.	R.dr.	ö.	R.dr.	ö.
Transport	1,091,865	28	—	—	1,091,865	28
Båtsmansindelningen:						
Indelt ränta och ersättning för indragna räntor:						
Nuvarande beloppet	80,962	79.				
<i>Tillkommer:</i> Under anslaget förut inbegripna penningar	7:	61.				
och värdet af 39 kub.-fot 8 kannor oindelt spanmål	83:	58.	91:	19.	81,053	98
Tillskott i de till båtsmans-indelningen uti Blekinge län anslagna räntor, <i>Förslagsanslag</i>	24,000	—	—	—	24,000	—
S:gr	1,115,865	28	81,053	98	1,196,919	26
Materielen.						
Flottans nybyggnad och underhåll, <i>Reservationsanslag.</i>						
Kontanta beloppen af hittills, särskildt för Flottans nybyggnad och särskildt för Flottans underhåll anvisade anslag, utgörande	754,888:	30.				
Af kontanta vederlaget för den under förra anslaget till Flottans underhåll uppförda oindelta spanmål, hvilken från Riks-staten uteslutes	30,754:	02.				
Tillsammans	785,642:	32.				
<i>Afgår:</i> För Marinregementet	2,415:	—	783,227	32	783,227	32
Båtsmäns förseende med kojor och täcken, <i>Reservationsanslag</i> ...	13,500	—	—	—	13,500	—
Båtsmännens beklädnad, <i>Förslagsanslag</i> , högst	138,200	—	—	—	138,200	—
Beklädnad åt mariner, kanonierer, matroser och skeppsgossar, <i>Reservationsanslag:</i>						
Nuvarande beloppet	118,400:	—				
Efter afdrag af Marinregementets andel af detta anslag	63,235:	40.				
uppföres under titel: »Beklädnad åt kanonierer,						
Transport	2,050,792	60	81,053	98	2,131,846	58

	Peningar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor, Förslagsanslag.		Summa Riksmünt.	
	R.dr.	ö.	R.dr.	ö.	R.dr.	ö.
Transport	2,050,792	60	81,053	98	2,131,846	58
matrosar och skeppsgossar, <i>Reservationsanslag</i> , återstoden med	55,164	60	—	—	55,164	60
S:gr	990,091	92	—	—	990,091	92
Diverse anslag.						
Sjövapnets öfningar, <i>Reservationsanslag</i> :						
Exercis af Flottans bemanning:						
Nuvarande beloppet	480,000	—				
<i>Afgår</i> för Marinregementet	150	—	479,850	—		
Sjöexpeditioner till handels skyddande	150,000	—	629,850	—	629,850	—
För sjömätningar och sjökartekontorets verksamhet, <i>Reservationsanslag</i>			60,000	—	60,000	—
Gemenskapens vid sjöförsvaret natura-underhåll, <i>Förslagsanslag</i> :						
Nuvarande beloppet	230,000	—				
<i>Tillkommer</i> : Af den kontanta ersättningen för den under anslagen till sjöförsvarets stationer och Flottans underhåll förut upptagna oindelta spanmål	94,670	12	324,670	12		
<i>Afgår</i> : Marinregementets andel af anslaget	56,320	—	268,350	12	268,350	12
Till stipendier för sjöofficerare under anställelse i utländsk tjänst eller kommendering utrikes			15,000	—	15,000	—
Spanmålsupphandlings- och bagerikostnader, <i>Reservationsanslag</i> :						
Nuvarande beloppet	20,000	—				
<i>Afgår</i> för Marinregementet	3,550	—	16,450	—	16,450	—
Durchmarchekostnader, <i>Reservationsanslag</i>			20,000	—	20,000	—
För sjukvård			39,000	—	39,000	—
För diverse behof			19,175	—	19,175	—
Rese- och traktamentspenningar, <i>Förslagsanslag</i>			15,000	—	15,000	—
Transport	3,188,782	32	81,053	98	3,269,836	30

	Peningar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor, Förslagsanslag.		Summa Riksmünt.		
	R.dr.	ö.	R.dr.	ö.	R.dr.	ö.	
Transport	3,188,782	32	81,053	98	3,269,836	30	
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för Förvaltningen af sjöärendena:							
Nuvarande anslag för Förvaltningen och Departementets Kommando-expedition	5,000:	—					
<i>Afgår</i> för Kommando-expeditionen	1,000:	—	4,000	—	4,000	—	
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för Departementets Kansli- och Kommando-expeditioner, <i>Förslagsanslag</i> :							
Nuvarande anslag för Kansli-expeditionen	1,156:	70.					
<i>Tillkommer</i> :							
För Kommando-expeditionen	1,000:	—					
För jemnande af Hufvudtitelns slutsumma	47:	—	2,203	70	2,203	70	
	1,047:	—					
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för sjöförsvarets stationer, <i>Förslagsanslag</i>	27,000	—			27,000	—	
Extra utgifter	15,000	—			15,000	—	
	S:gr	1,131,028	82	—	1,131,028	82	
För handeln.							
Lots- och Fyrinrättningen med dertill hörande personal (här af ett särskildt <i>Reservationsanslag</i> å 10,000 R:dr till lifräddningsanstalterna å rikets kuster), <i>Reservationsanslag</i> :							
<i>Peningar</i> :							
Nuvarande beloppet	650,000:	—					
<i>Tillkommer</i> , förhöjning	100,000:	—	750,000:	—			
Indelt ränta och ersättning för indragna räntor, såsom i 1871 års Riks-stat	460:	—	750,000	—	460	—	
					750,460	—	
	Summa	3,986,986	02	81,513	98	4,068,500	—

Litt. B.

Tabell öfver de extra ordinarie anslagen under Riks-statens
Femte Hufvudtitel.

	Riksmünt.	
	Redr.	öre.
Sjöförsvars-Departementet.		
För pansarfartygs byggande	660,000	—
» grofva refflade kanoner	80,000	—
» projektiler för sådana kanoner	130,000	—
» fortsatta försök med minor samt anskaffning af min-materiel, äfven- som för anskaffning af s. k. mitrailleuser	50,000	—
Summa	920,000	—